

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan, izveniš ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“
Opravništvo, na katero naj se blagovoltijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Francozi proti Nemcem.

Uže enkrat smo zadnje dni na tem mestu omenjali, kako je bilo v Bismarkovej Nemčiji vse vskipelo in v strahu pred bodočnostjo zavzelo se, ko je francoski poslanik le en malo bolj približati se hotel Rusiji. Precej je strah pred zvezo francosko-ruskovo zavladal mej bismarskimi Nemci in se pokazoval v strastnih nemških novinarskih napadih na francoske časnike, kateri poslednji pa Nemcem baš niso odgovora dolžni ostajali. Zdaj se je to velikansko nasprotje, ki izvira samo iz opravičene nemške bojznosti, da se bodo maščevali Francozje, kakor brž svojo novo skoro pol tretji milijon možno vojsko doorganizirajo, še celo možno poostrilo.

Najrazširjenjši znanstveno-politični francoski list „Revue des deux mondes“ je prinesel te dni članek, kateri dolži Nemce, da nečejo nič vedeti o mirnem razvoju in tekmoovanju vseh narodov, da le vojska in osvojevanje tujih zemelj in narodov je njih nemško rokodelstvo. Zato pa je precej Bismarkov list „Provinzial-Corr.“ zavpil Nemcem na to: „Pripravljajo se take konstelacije, ki morejo mir v nevarnost postaviti, torej pozor! — Prav pravi dunajski list, da tak klic: „pozor!“ v mejnarodnih stvareh ne more nikdar posebno pomirjevalno delovati. Orijentalne krize mogó svetovno vojno vzburiti, potem i ta nasprotja na reševanje pridejo.

Da to protivje nij le v neodvisnih nemških časopisih, ki posameznih strank želje in strasti zastopajo, ampak da se na Francoze jeze prav v najvišjih nemških vladnih krogih, tega nam je tudi priča telegram iz Berlina v

prestolničnih listih od zadnje nedelje, ki poročajo, da visoko-oficijalna „Norddeutsche Allg. Ztg.“ sama v boj posega in Francozom, ki nečejo verjeti, da so Nemci same miroljubne ovčice, očita pomanjkljivo omiko (!), nedostatno znanje zgodovine in zemljepisja, iz česar izvira po taci člankih sovraštvo in zavist do Nemčije. H koncu Bismarkov list reče, da imajo taka obrekovanja (?) Nemčije posebno na Francoskem velik pomen, ker tam je vsak prepričan, da pride gotovo do nove vojne z Nemčijo, samo vprašanje je še, kedaj.

Nam se zdi, da nemški časniki glede gotovosti bodoče vojske prav sodijo. In ne more dvombe biti, na katerej strani so naše slovanske simpatije! Mi, tisočletni sosedje Nemcev, znamo, kedo ima prav in zato smo in bodemo iz vsega srca Francozom srečo želeli, in kakor se po vsem kaže, jo tudi dozeleli, če prav morda dan plačila in pravičnosti dožive še le naši sinovi in vnuki.

Interpelacija poslanca viteza dr. Wörtza in drugov

na gospoda ministra prava.

(V seji državnega zbora 30. jan. po stenogr. zap.)

Posli nekaterih bank, ki so splošno pozornost obračale ná-se in so se osvetljevale v javno obravnavanih kazenskih pravdah, kakor tudi v mnogobrojnih časniških člankih, metaje ob enem nekoliko luči na sedanjo slavno slado — ti posli so se zadnji čas popisali v broširi, ki se je izdala v Ambergu in Lipsku z naslovom: „Lasser, genannt Auer-sperg, eine cisleitanische Zeitstudie“ tako, da se temu spisu zaradi njegove oblike in zadržaja objavljenih faktov sme popolnem verjeti,

ker nekaj se to ukrepuje uže po drugih objavljenjih, nekaj pa je uže več let javna tajnost mej občinstvom. Ta brošira hudo toži sedanjo vlado, ker navaja celo vrsto poslov, ki so se sè sodelovanjem vladnim sklepali na hudo škodo akcijonarjev, njenih upnikov in celega prebivalstva.

Tako se na str. 52 te brošire trdi, da se je na podlagi fingiranih dolžnih pisem emitiral cel milijon v zastavnih pismih, katerih pokritje baje leži v uže preobloženih, na ime „strohmannen“ intabuliranih posestvih. Na str. 56 se omenja, da je hipotekarna kreditna in predplačilna banka zapisala akcijski kapital, ki znaša 5 milijonov, akopram niti en vinar nij bil vplačan, torej vse napačno zapisano. Na str. 59 se javlja, da so se akcije, ko so pale na 25%, priljubljenim članom upravnega sveta odpisavale na breme zastopane banke al pari itd.

Omenjeno broširo je po uradnem objavljenju sicer deželna sodnija v Pragi kot tiskovna sodnija prepovedala in njeno uničenje ukazala; toda akopram je v broširi kaznivo dejanje natanko navedeno in so osebe obdolžencev navedene, vendar menda to nij bil predmet kazenskega preiskavanja, akoravno sta po §. 87 kaz. post. državnopravdnštvo in varnostni urad dolžna, zasledovati naznanjene kaznive čine, tembolj, ker predgovor te brošire izrekoma terja sodnijsko preiskavanje o resničnosti navedenih činov, in je državni pravdnik po §. 87 kaz. pot. celo „brezimensko objavljeno popolnem neznanega“ dolžan preiskavati, ako je kaznivo dejanje verjetno, kakor je v tej broširi popolnem.

Ravnanje državnega pravdnštva se mora torej tem čudneje zdeti, ker je to namera-

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Dvanajsto poglavje.

(Dalje.)

Naravno je bilo, da se je pri teh ugodnih razmerah, — po Emilijinem navodu in nasvetu in z Viljemovo pomočjo in njegovim spodbadanjem, — Jeričin um jako naglo razvijal in krepil. Kako pa je bilo z njenim srcem? To srce je bilo h krati toplo in ljubeznjivo, razdražljivo, občutljivo in strastno ter je sedaj bilo polno ljubezni in hvaležnosti, sedaj pa je gorelo v snednem ognju, katerega je čut krivice, zavest razžaljenja samega sebe ali svojih prijateljev mahoma vžgal. Ali se je v dveh letih srečnega otroškega življenja naučila brzdati samo sebe? Kaj se je začela jasno zavedati razločka mej pravico in krivico,

mej resnico in lažjo? S kratka, ali je Emilija ostala zvesta svojej nalogi, svojemu vzvišenemu sklepu, da bode srce majhene nevednice ukrotila in dušo njeno podučila? Kaj se je Jerica učila tudi vere? Kaj je našla Boga in začela potrpežljivo hoditi po poti, ki razsvetljena od svete svetlobe pelje k pokoju?

Začela je. In če prav še često omahuje, če prav časih še popolno zaide ter se vsa nepotrpežljiva zaradi ozke steze uda še starej razdražljivosti in nejevoljnosti, vendar je še otrok in nadejati se je za trdno, da se bode poboljšala, ker ima zares dobre namene in močno obžaluje, kedar je dopuščalo krivici gospodovati. Emilija se je na vso moč trudila, da bi jo podučila, na katerega naj se zanaša; Jerica pa se je tudi uže naučila zanašati se na višo pomoč, nego je pomoč Emilijina, in se opirati na močnejšo roko, nego je njena.

Gospica Grahamova si nij izvolila lehke naloge, ko je počela um in srce popolno neizobraženega otroka podučevati, kako naj hodi

po stezi kreposti. Pri marsikateri imenitni reči pa je vendar zadela na manj ovir, kot jih je bila pričakovala. Ko je bila na primer prvokrat Jerici razjasnila razloček mej pravico in krivico, mej resnico in lažjo, ni jej glede na to bilo nikdar treba tožiti čez otroka, katerega vsa narava popolno nasprotna zvičajnosti in katerega je mogel le največi strah k laži prisiliti. Če je bila Jeričina največa napaka neki ponos in velika občutljivost in razdražljivost, sklenena je bila h krati ta napaka z naravnostjo in odkritosrčnostjo. Skoro v vseh razmerah bi bila Jerica preponosna, da bi bila zamolčala resnico, in to celo prej ko je postala krepostna. Emilija še šest mesecev nij poznala Jerice, pa uže je bila prepričana, da se sme vselej zanašati na njeno besedo; in nič drugega bi ne bilo gospice Grahamove pri njenem nesebičnem prizadevanju bolj osrčevalo, kakor zavest, da se je resnica, korenina vsega svetega, tako rano in lahko vkoreninila v srci ljubljenega otroka. A

vano opuščenje postavno zapovedanega preiskavanja celo lahko zlorabljenju uradne oblasti, ako se to preiskavanje z najvišjim pomiloščenjem ne objavi za vgasneno.

Dozdaj pa vsaj nij bilo znano, da so zločini navedeni v tej broširi državnemu pravdnistvu dali povod za kazensko preiskavanje; akoravno navedeni odstavek zakona k temu zavezuje; akoravno so objavljeni goljujni slučaji zelo jasno, konkretno in lahko dokazljivo navedeni in brez dvoma uže po zdaj veljavni kazenski postavi kaznjivi; in akoravno je gospod pravni minister v seji slavne zbornice dne 18. dec. 1876 trdil, da je državnim pravdnikom zaukazal, „naj vso svojo gorečnost in vso moč porabijo v to, da konkretne hudobije, samosvojestva in goljufige, kakor tudi konkretna fakta nepoštenega oškodovanja drugih, ako se jim ikako obznanijo, preiščejo, konstatirajo in brezobzirno proganjajo.“

Vidi pa se, da se v resnici brezobzirno proganjane nij rabilo proti objavljenim zločinom, nego le proti broširi, ki jih je objavila; akoravno celo kazenska sodnja v tej broširi nij izpoznala nikakega kleveta, in akoravno se storjeni zločini ne uničijo s tem, da se njih objavljenje prepové, nego se le omijejo s postavno kaznijo.

Omenjena brošira objavlja še druge čine, ki so popolnem kadri, da vzbude splošno vznemirjenje.

Tako se na strani 44 trdi, da je vlada banki „*crédit foncier*“ dala nezaslišani privilegij, da sme lastno posestvo obložiti na polno cenilno vrednost in izdati hipotekarne obligacije, katerim se je pripoznala pupilarna varnost.

Dalje se na strani 71 trdi, da se je zastavnim pismom dal ex officio zastopnik, ki je privolil, da se je 1. julija 1875 kupon zastavnih pisem navzlic terjani pupilarni varnosti le z enim procentem izplačal — čin, ki so ga sicer tudi javni listi potrdili.

Razen tega se na strani 52 dolži, da so se storile občno škodljive pogodbe z zavodom zemljišnega kredita in s prvo avstrijsko hranilnico na Dunaji itd. itd. Taki čini morejo le največje vznemirjenje vzbuditi mej narodom, oškodovati zelo občutno moralični kredit avstrijski takraj in onkraj mej, pa lahko tudi popolnem podkopljejo vladi potrebno avtoriteto, pa tudi temelj vsake države, namreč zaupanje v njeno pravoljubje, ako se ne prouzroči nepristransko in natančno sodnijsko preiskavanje, in ako se s tem ne dokaže napačnost v bro-

širi z obliko popolne resnice navedenih činov. — V interesu javne pravne varnosti in morale, časti našega pravosodstva in varnosti premoženja, naloženega v hipotekarnih efekti, stavlja jo podpisani z obzirom na §. 12 postav o opravljenem redu na nj. ekselencu gospoda ministra prava sledeča vprašanja:

„1. Ali se je kazensko preganjanje zaradi v broširi „*Lasser, genannt Auersperg*“ jasno, precizno in podrobno navedenih kaznivih činov uže začelo, ali če je misli nj. vzvišenost gospod pravni minister stoprav zaukazati?

2. Ako pa se te zločine ne misli preiskavati, s katerimi razlogi in s katerimi postavnimi določbami misli gospod pravni minister to opuščenje opravičiti?“

Na Dunaji, 30. jan. 1877.

Vitez Wörtz, Nabergoj, Sternbach, Graf, Dr. Vošnjak, Gudenus, Alojzi Karlon, Brandis, Pflügl, Pfeifer, Weiss-Starkenfels, Grof Barbo, Dr. Valussi, Anton Bärnfeind, Dr. Kusy, Šrom, Walterskirchen, Wurm, Zeilberger, Greuter, F. Harant, Brader, Dr. Oelz, F. Fischer, M. Herman, Pražák, Dr. Mildschuh, Hohenwart, Meznik, Weber, Dr. Vitezić, Lienbacher, Zschock, Ganzwohl, Schrems, Dr. Fanderlik.

Minister Glaser je v seji 3. t. m. odgovoril na to interpelacijo, da pravosodni minister nij dolžan vseh brošur poznati, ali ker je smatral interpelacijo kot uradno ovadbo, izročil jo je državnemu pravdnistvu uže. On pristavlja, da je enaka ovadba uže prišla na državno pravdnistvo, ki je o tem uže mnogo materijala nabralo. — Torej bodo imeli jako zanimive in politično morda prevažne pravde!

O Mohorjevej družbi.

Z Gorenjskega [Izv. dop.]

„Un po più di luce.“
Lmm.

Od leta do leta, od dne do dne svetomohorska družba bolj na-se obrača pozornost občinstva.

Lani se je bil oglašil neki dopisnik iz Goriške (št. 188. „Sl. N.“) — recimo g. L.; letos drugi iz spodnjega Štajerja (št. 4. „Sl. N.“) — recimo g. R., ki je zadevno gospodo mnogostransko pokadil. Ker je „omne trinum perfectum“, še jaz svoj „incensum“ prinesem, da se jej vsi duški zapro.

Poravnati pa imam, neko navidezno na-

spolnila je vse tudi iz ljubezni. Da bi pa skrbela za vse slučaje ter njeno dušo kot njeno življenje navajala na pravo pot, trebalo je vdahniti jej neki stalnejni nagib kot je ta, da bi samo dopadala svojim prijateljem. Emilija podučevaje jo o duhu in bitji našega božjega učenika jo je ojačila, da je lahko delala in trpela, nosila in prizanašala, ko je bila sama sebi prepuščena. Koliko je Jerica napredovala v minolih dveh letih, odkar se je počela učiti, pokazala bode sledeča povest. Tu ne smemo postajati pri njenih izkušnjavah in bojih, pri zmagah in izgubah, katere je doživela. Zado- stuje omeniti, da je gospica Grahamova bila zadovoljna in polna zaupanja, Trueman ponosen in presrečen, gospa Sullivanova pa in celo stari Cooper sta priznavala, da se je Jerica v svojem obnašanju in v svojej zunanji prikazni čudovito poboljšala in da je kaj vljudna za svojo otročja leta.

(Dalje prih.)

sprotje mej dopisnikoma. L. na ime pravi, da je R. marsikako napačno in neresnično povedal. Vrsta je na R. da vse zapored dokaže, vendar tega ne stori; bi tudi težko bilo. Torej sem jaz oba dopisa bral, primerjal in našel, da L. povsem resnico govori. R. sam jo nevedé potrjuje, ker lapidarno načrkané trditve g. L. ove spolnuje in pojasnuje. Če so pa njegove izjave vendar napačne in neresnične v koledarji, ker ondi jih je zajel g. L. Sicer se oba prav dobro strinjata, ker očitata, da sta ene misli — té, ka tako zanaprej biti ne more in ne sme; da sta ene želje — té, ka v prihodnje mora, ker more biti bolje; z jedno besedo: narodni blagor, narodova korist jima je pri srcu kakor tudi meni.

Ne pristajam k „Sl. N.“, a ipak mu pošiljam dopis, ker on je edini, toliko obrečeni in po krivem razvpiti list, ki je parkrat, a vselej močnejše se oglašil: videant consules!

Dosedaj so molčali vsi slovenski listi. Niti staroslavne „Novice“, ki se rade potrkajo na prsi, da delajo iskreno za narod uže mnogo, mnogo let, in zato kmalu dobodo „red hlačenega roba“, si nijso upale možato, dostojno, brezobzirno polzke stvari se dotakniti. Celó mračna „Danica“, koja stika po možnjah laških ministrov je odboru po strani dala brco — enkrat. Od onega časa modrostipolno misli pridržava za ograjo zob. Vendar ako uže v petek zjutraj na tešče bje plat zvona, če kaj nespodobnega ovonja v četrtek zvečer, misliti gre, ka studi vsa ko nepoštenost. A žalibog, vse njene srčike vidimo pokrite z ljubeznjim plaščem.

S tem pa nij rečeno, da odbor nepošteno postopa, ali da nič ne stori — Bog ne zadeni! To vsak vidi in ve, kdor bolje pozna te razmere.

Dovoljujem si dakle one razmere nekoliko posvetiti, ker vem, da mi dovoli tudi odbor; vsaj mora ondotno gospodo javno razpravljanje družbenih zadev zanimati in veseliti: tako se pokaže njih žrtvoljubje, vspešno delo in častno ime v toliko večjej spoštovanosti. Znano mi je, da je lani „o posameznih stroških glavo majočemu in tako ob pravo struno zadevsemu L-u, da mu je kmalu na to zabučal „močen glas iz Koroške“: kdo je ta, ki si upa nezadovoljen biti z nami? in vendar je „marsikako napačno in neresnično povedal“ — ta glas. Pohvaliti je imel L. gospóde, a ker je nij, se je sama pokazala v oblacih pohvaljenosti. Čemu to? Če ste vredni, to znamo mi. Naj tudi jaz občudujem delovanje odborovo, da me koroški močnoglasnik ne zavrne?

Da, občudoval bom pač, a njega ne, nego ubogo ljudstvo naše, da se tako dolgo žehtati pusti s Celovca; naše inteligentne može Mohorjevega sveta, ki po notah molče, sedaj, ko nam kolo slovstvene povzdige škriplje in zastaja! Ali bomo še pestovali tisto nespametno ozirnost, zavirajočo prospeh narodne stvari sebi v največjo sramoto in kvar?

Kaj sem jaz na odboru opazil, to objavim vsemu čestitemu Mohorskemu občinstvu. Več marog je, ki ga tako šareno opažajo, da mu je primere nij: nedostojnost, nemarnost, barantavost, kar bode sledeče opravdalo.

Mi kdo ne upa, prosim, naj v roke vzame koledarje zadnjih dveh ali treh let in uveril se bode.

Odprimo tedaj „K.“ za l. 1876. Vabilo beroči kmalu dospemo do spoznanja, da se odbor z družbo identificira. Od kraja blagoslovno kropi, potem pa uže oholo stopi pred narod,

kazuje mu „ogromno število, ki se pa da še pomnožiti; gotovo pridobimo, pravi, še tisoč in tisoč novih udov“, in h koncu zaslužnim, marljivim poverjenikom — zaušnico priloži, dostavi: „ako le hočemo in nijsmo leni“; o tem pa nij nič govorenja, da tudi odbor ne bode lenobaril. No, še tega se manjka, da nam nezastonjski lenobo očita.

Mar nij to nedostojno, če moramo slišati (K. 1874), da je skoro cel milijon knjig od družbe izdanih, in se na to ne pomisli, koliko milijonov je narod moral za-nje šteti. Če se nam kaže beraški forint in se račun, da še ta nij cel; če družba meni, da udje nemajo niti besedice črhiniti o njenem tajnem početju, ako nečejo biti „ostro pokarani“; ako je ima za tako budalaste, da jim ne prisoja niti pravice natankega pošteva; se kaj lahko rodi indignacija, kakor da narod nij nič, odbor pa vse; da poverjeniki morajo hlapčevati, družniki pa molčati; da je vsem Mohorčanom pred njegovo častitljivostjo na popku ležečim klicati: „te O—dbor laudamus!“

To privede mislečega rodoljuba do pitanja: kaj je družba, kaj odbor, kakova je njijna razmera?

Odbor je pri vsakej dobro urejenej drugi izvrševalni faktor združne volje. Je-li sklical katerikrat družnike v posvet, da izve njihovo mnenje? Je-li od zadruge sestavljen? Se-li vede po družbinih pravilih? Trikrat: ne. Iz tega se razvidi, da je odbor samoglav.

Ta nenaravna razmera je naravni nasledek samolastnega ukrepanja v odboru in njega misterioznega delovanja. Tu je iskati razlog, zakaj družba primerno ne stori toliko, kolikor se stori drugod in kolikor bi lahko storila glede ogromnih pomočkov. Narod mora postati indiferenten, videč da ne uživa tolicih koristi, kolicih njegovo golemo število odboru dati omogočuje. Nema-li prava, da vse koristi njemu pripadajo? Kaj se zato združuje v močno krdelo in skuplja svoje moči, da zbrane sile njegove večje rezultante ne dado? Se li zbog tega narod naš v družbo zgrinja, da se vspeh njegovega znojnega napora neprimerno absorbira?

Dalje. Vsakdo vidi, kako so stroški po vseh linijah se omnožili. V „K.“ za 1877 bode celo opazil, da je k 12 potrošnim predalom prejšnjih let za letos en nov „titulus“ pristvarjen, 12, ki dosedaj nij figuriral. „Razni stroški“ v primeri k lanskim (295 fr.) so do polovice (534 fr.) poskočili. Baš jednako „nagrada(!) itd.“ (lani 1.180 fr.) zvišale so se (na 1.230 fr.) Zavzeti se je, kamo devlje odbor rokopiše, kojim vsakoletna darila(!) razpisuje. Čemu razpisuje darila in skuplja rokopiše, ako je ima po svoje lastnej izjavi na leta in leta dosita?

Tako so stale odborove finance lani, ko je pristopilo — 2.256 udov; a znatno povišane se nam kažejo letos, ko se je vpisalo samih — 479 udov! Vidi-li kdo difference ali ne?

Odborova nemarnost se posveti, če njegovo delovanje primerjamo delavnosti svetojeronimskega društva.

Pred sabo imam knjige, na ogled mi poslane od prijatelja, k društvu, letos četvero knjig izdavljenemu, vabečega me pristopiti.

„A, istina knjig!“ poreče vsak vshitjen. Lep papir, krasen tisek, pošteno vezane, broširane. Osobito prijetno odlikuje se „Danica“ (koledar i ljetopis za god. 1877) z imenikom poverjenikov, doživotnikov, vse na 10 straneh

— naš pa se vleče in zaspi po 148 ih! Nehote moramo vzklikniti: „Sem naj pride odbor učiti se!“ Strmel bode videč, kakova natankost, kak duh navdaja odbornike; spoznavši misli hrv. odbora o n a m e n u društva, naj se zgladuje nad točnostjo položenega računa, (ki letos celo „slov. Matico“ na sram postavi); poslušaj naj, kako predsednik zbornike zbira skupščine odtvarjajoč, da vsestransko pretresajo društvenosti, določajo nagrade in sklencej to — quod bene vertat; — zapopadek razgovorov je v letopisu razviden.

Idimo dalje ogledovaje si knjige po odboru nam oskrbljevane najprvo: in genere.

Njih zunanja oblika odbora ne pohvali. Kosmate kakor so — dovoljno svedočijo odborovo fufravost. Jedva skupaj se drže; razreži je, pa se ti razsujajo, o čemur je letosi uže neki Ribničan tožil. Seveda, če je takost dobra odboru, zakaj pa ne bila nam? — Tisek! Kolikrat omazan, nepravilen, da vezci pol zlagati ne mogo; večkrat tak, da bi pretisnjene črke lahko ošlatal in po noči tipaje bral kakor slepci.

In specie knjige preiskovane, osobito oziraje se na one, koje nam sv. Mohor podari, pokažejo so s opeta mnogake neugodnosti.

Molitvenik — lepa knjiga, a v jako nerodneji obliki, enakostrokih, prav krasnih knjig uže plus quam dosti — Bog ljudi, da bi je brali. Niso pa „do malega vse po enem kopitu osnovane“, kakor samohvalni odbor zametavno sodi. (gl. Besed 1876 str. 187).

Občna zgodovina nij povsem primerna. Ni ne šolska, ne ljudska. Naše ljudstvo potrebuje vse drugako pisanih zgodovin, da mu koristijo. Ozirati se moramo na ljudstvene razmere, kakor so; stopnja omikanosti, običaji, lastnosti, potrebe. Kazati morajo ljudstvu slavne čine in ob enem ga za taiste vnemati; kazati pogubne napake in povdarjati kako se ogniti dajo. V zgledih mora dokazovati genijalen pisec, kako narod postane slaven, srečen, mogočen, kaj ga pa tira v propad. Kaj pomaga nizati suhoparna fakta, kakor da priprosti ljud zvečer pri svetilnici sedi s podprto glavo raziskujoč? Greh se zdi kmetu dangubiti pri takovih prismojenostih, ki zanimajo morda učenjake, a praktične možake nikdar ne. Kaj je neki na tem ležeče, ali vem ali ne vem, da se je znal vstanovitelj Rima Romulus ali Momulus, da so rimskim velikim duhovnikom rekali pontifices ali pompifices? Zgodovina mora tako sestavljena biti, da je zares vitae magistra! Kdor je prehodil Magjarsko in Prusko in se bavil s sličnimi stvarmi, vedel bode, kako je ondukaje zgodovina z magjarskostjo in pruskostjo prekvasha. To je ovaj kamen modrinjakov, koji učini, da Magjar fantastično ljubi svojo domovino, da si je pusta in divja; da Prus od svoje dežele ponosno kramlja, ako je tudi većinom peščena. Običavajmo z zgodovino ko grški retorji, kojim je služila za podnožje lepote in vzvišenosti njihovih govorov. Tako je delal Tuki-dides in kdo ne občuduje njegove pisave? Tudi mi obdelujmo zgodovino tako, kakor treba narodni obstoj in domovinska ljubezen. Ne bojmo se, da kaj skazimo; nij mogoče. Goditi se zna na pruskim univerzah, a ne kod nas, niti narodnih šol imajočih, kjer bi se jecljati učili — smo prenedolžni. Zatorej je pa tudi zgodovina izmej najkrasnejih predmetov in mladine za njo pridobiti, da se je srčno oklene. Nekdo, ki pri vsakej priliki slovenstvo skruni, rekoč, da

jezik ta je lep v ustih kmeta za oralom, konje in vole poganjajočega: hi, bjo, bistahor — ve ga nemčurstvo tako navdušiti mlade kaline, da ga na krilih v vis dvigajo. Istina!

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. februarja.

Iz *Dunaja* se poroča, da je tja prišel nemški poslanik carigradski Werther in imel celo uro trajajoč razgovor z Andrassyjem. Dobil je mej potoma v Trst od Bismarka nalog, naj se vstavi na Dunaji.

Proti c. kr. dalmatinskemu namestniku generalu *Rodiču* prinaša „N. Fr. Pr.“ dolg zabavljiv članek poln perfidije, — slobodno. Nas pa konfiscirajo, če o kacem c. kr. bričku kakovo povemo.

Češka narodna stranka, ali takozvana mladočeška zdaj ne bode z ozira na zdajšnje politične razmere nič kandidatov postavljala.

Zuani baron Helfert je o *negodbi* z Ogersko izdal novo knjižico, v katerej svetuje odbiti neopravičene terjatve Magjarov glede banke, celo vprašanje za dva ali tri leta odložiti, mej tem pa s Čehi pobotati se. Ali nemški listi se le posmehujejo temu!

Bankovo vprašanje še zdaj nij nič naprej prišlo. Ogerski ministri so brez vspeha dogovarjali se v soboto na Dunaji, odšli domov, a v nedeljo so se zopet imeli vrnili, da nadaljuje poskušaj, do kacega rezultata priti.

Vnosa je države.

Iz *Peterburga* se brzojavlja: Gorčakov je izdal okrožnico, v katerej pravi, da predno bode Rusija sama odločila, kaj ima storiti v orientalnih vprašanjih, ukazala je svojim poslanikom pri družih dvorih, naj pozvedo, kaj mislijo druge vlade storiti. S tem hoče Rusija dokazati, da namerava še vedno v zvezi z drugimi delati — če bo moči.

Iz *Srbije* poročajo ruski listi, da nijso vsi ruski prostovoljci odšli, ampak da je več ruskih oficirjev v srbskej vojski ostalo.

Iz Belgrada se poroča „Pol. Corr.“, da se je pomirjevanje Srbije s Turčijo uže popolnem razdrlo, ker Turčija zahteva garancije, da Srbija kasneje ne bi zopet vojske začela. — Osem bataljonov prostovoljcev je šlo v Kladovo.

Iz *Rima* poroča telegram, da je papež še 2. t. m. deputacije sprejemal, torej vesti o njegovej bolezni nijso istinite. Dalje je izdal papež 29. januarja pismo do katoliških društev v Italiji, naj se ne udeležijo političnih volitev.

Dopisi.

Izpod Nanosa na Notranjskem 1. febr. [Izv. dop.] Nij ga imela, niti ga nema zemlja modrijana ali učenjaka, katerega nasveti ali čini bi bili brez izjeme vsi pametni in koristni; „sam Bog ne more vsem ljudem ustreči,“ pravi resnična prislovica. Tako i naši gg. državni ali deželni poslanci ne morejo vsem državljanom ali deželanom pri vsej svoje bolj volji ustreči, paziti pa morajo, da se vsaj večini ustreže, kar tudi činio pravi ljudski zastopniki. Zato se vsi čudimo, ako so pravični gg. poslanci denes proti kaki stvari, katero so pred leti s težavo in trudom v veljavo spravili, ker je skušnja dokazala, da to ali ono nije koristno ali potrebno. Evo naše velike občine, katere smo s takim veseljem napravljali, misleč, da te nam bodo v veliko korist v vsakojakem obziru. Pa kako bi morali inace o tem misliti, kar so sami naši narodni poslanci tako gorko priporočali, in gotovo ne zaradi tega, da bi nam škodili, nego koristili, kar smo popolnem vsi prepričani, kajti korist in blagost deželanov jim je

gotovo vedno sveta stvar. Zato so v lanski sesiji deželnega zbora naši narodni gg. poslanci proti postavi od 1869. leta bili, ker iz poznali so, da ta ne koristi narodu, nego nasprotno. Uvideli so, da se ta postava ne dá tudi tako lahko uesti, kakor se je mislilo pred leti, uporabiti bi morali silo, prisiljena reč je pa malokedaj dobra, tako tudi ta ne bi bila. Skušnja je pokazala, in to mislim povsodi, kjerkoli so se velike občine uvele, da te naše blagosti in koristi čisto nič ne hasnejo.

Tako na primer je imela naša velika občina 23. pr. m. občino sejo, katere se je udeležilo 23 odbornikov. Ko so se letni potrebni stroški pregledali, vzbudila se je občina nejevolja, ter pričelo se je takoj poudarjati, ne bi li bilo mogoče priti v okom tem velikim stroškom, kateri nam niso v nobeno korist, torej le v izgubo in ali bi se ne dalo zopet to, veliko občino, katero so pred devetimi leti napravili, v prejšnjih deset razdeliti. Skleneno je bilo jednoglasno, da se v ta namen izvolijo trije odborniki, katerim naj bode naloga, vse potrebne pota poskusiti in činiti vse, kar se njim zdi potrebno, da se le ta želja izvrši. (Ali pa so se preudarile tudi dobre strani velikih občin na vse strani? Prezagljeno naj bi se velike občine, kjer uže so, ne trgale. Če je zdaj težavno, bode v prihodnje boljše. Ne sme se izpustiti višjih obzirov iz vida. „Svoboda je draga“, dejal je velik državnik, ali svoboda je. Ur.)

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Denes se bode predstavljala izvrstna Mosenthalova igra v 4 dejanjih „Deborah“.

— (Vodnikova beseda) v ljubljanskej čitalnici je bila v nedeljo sijajno obiskana, kakor gotovo nobena predpustna veselica na Kranjskem letos ne. Več prihodnjic.

— (Skozi Ljubljano) se je pred sinočnjem na Dunaj peljal ruski carigradski poslanik, general Ignatiev.

— (Umrlo) je meseca januarja 1877 v Ljubljani 36 možkih, in 35 ženskih oseb, vsega skupaj torej 71.

— (Požar.) V nedeljo zjutraj sta dva strela z grada naznanjala, da nekje v predmestju gori. Vnel se je bil dimnik v Kurji vasi, pa je vse potihnilo, predno je kdo začel resno gasiti.

— (Iz Trsta) se nam piše 2. febr.: Magjarski študentje, ki so bili šli Turke čestit v Carigrad, so z Lloydovim parobrodom v Kotor dospeli, a bili so od ondotnih prebivalcev zopet — po tržaško sprejeti. Ljudstvo jim je napravilo jednako ovacijo, kakor mi v Trstu: žvižgali so jim, da nij bilo konca, klicali žuganja . . . Enake sprejeme jim delajo, kakor tukajšnji listi pišejo, tudi v drugih dalmatinskih mestih: v Spletu, Dubrovniku, Šebeniku in Zadru, (pa bodo uže oblasti zabranile). Ali pridejo skozi Trst ali Reko nij še znano.

Dunajska borza 5. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63	gl.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	gl.	60	kr.
1860 drž. posojilo	110	gl.	75	kr.
Akcije narodne banke	843	gl.	—	kr.
Kreditne akcije	148	gl.	80	kr.
London	123	gl.	—	kr.
Napol.	9	gl.	84	kr.
C. k. cekini	5	gl.	84	kr.
Srebro	115	gl.	25	kr.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni Revalescière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žlezni naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih ožnost, diabetes, trganje, shujšanje, bledičice in prodajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseničilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlesstuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Irešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsnih in čutnih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalescière pričel sem jo rabiti in zagotovem Vas, da se čutilim po mesečnem užitku Vaše tečine in okusne Revalescière popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega tres nja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno hrano, kot najboljši pripom ček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner,

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hujšanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženju čutnic, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalescière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalescière zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popolnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanju in hujšanju.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici in tišanju v prsih.

Revalescière je 4 krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50 krat več ceni, ko pri zdravilih.

V pisarni puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 unca 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalescière-Biscuiten v puščah in Revalescière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gl. 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wall-Seckgasse št. 3, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in apocerijakih trgovcih; tudi razpošilja du

zakaj hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Fahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem oriu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnsacherju, v Spletu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (71)

V knjigovodstvu in korespondenciji (27-1)

dobro več mož išče za svoje proste večerne ure dela. Prijazne ponudbe naj se pod šifro „knjigovodstvo“ poste restante v Ljubljani pošiljajo.

Gostilnica

Ljubljanske čitalnice

se od sv. Jurja t. l. daje v najem.

Pogoji se izvedo v pisarni gosp. notarja dr. Jarneja Zupanca v Ljubljani (v starih Križankih), kjer so vložiti tudi pismene ponudbe do konca februarja t. l. (18-2)

V Ljubljani, 3. februarja 1877.

Odbor narodne čitalnice.

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi morala vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53-37)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Samo 80 kr.

- 1 par nožev z vilicami iz pravega, vedno belo ostajočega britanskega srebra, $\frac{1}{2}$ duc. 4 gl.
- Žličice za kavo, ena kr. 10, 15, 20, 30, 40.
- Žlice za jed, „ 30, 40, 50, 60, 70.
- 1 zajemalec za mleko, kr. 60, 80, gl. 1, 1,20, 1,50.
- 1 zajemalec za juho, gl. 1,20, 1,50, 2, 3.
- 1 par velikih svečnikov, gl. 2, 3, 4, 5, 6.
- 1 tasa, velika, kr. 90, gl. 1,20, 1,50, 2, 2,50, 3,50.
- 1 okvir za fotografijo, fin, kr. 80.

Vse drugo jako cenó. ■■■■

Naslov:

M. Bressler,

zaloga metalnega blaga.

Wien, Neubau, Burggasse 2,

Hotel Höfler.

■ Cenilnik zastoj. Naročbe iz provincije takoj s poštним povzetjem. (25-2)

Jedina trgovina na Dunaji!

katera je ugodna za tako slabe čase, sklenila je cene blaga še za 30% znižati in ta je

Kineškega srebra fabrikna zaloga

H. Bettelheima & Co.

Dunaj, Kärntnerstrasse 14, v bazarju.

■ Veljalo je na primer. ■■

	prej	sedaj		prej	sedaj
6 žlic za kavo	gl. 3.50	gl. 1.50	1 posodica za turški		
6 navadnih žlic	7.50	2.75	tobak	gl. 4.—	gl. 1.50
6 nožev za obed	7.50	2.75	6 mal. tas za sladkor	3.50	1.20
6 vile	7.50	2.75	1 posodica za maslo	3.—	1.50
1 vel. žlica za juho	5.—	2.50	3 korke s podobami	3.—	kr. 90
1 „ „ mleko	3.—	1.50	1 par svečnikov	6.—	gl. 3.—
1 moka skledica z žlico	6.—	3.—	1 majolka za čaj	8.—	6.—
			1 posoda za olje i oset	8.—	5.—

Posebno za darila pripravno!

6 nožev, vseh 24 komadov v elegantnem etuiju namesto gl. 24 samo 9 gl. 50 kr. 6 vilic, 6 žlic za kavo, 6 desertnih nožev, vseh 24 komadov v elegantnem etuiju 6 „ vile, 6 „ žlic, namesto gl. 26 6 postavcev za nože, samo gl. 9.75.

Najnovejša pasta za čiščenje zlatnine, srebrnine in kineškega srebra, škatljica 25 kr., 6 škatljic gl. 1.20. Jako lepe tase, majolke za kavo in čaj, service za čaj, stojalca za pogrmene mize, girandole, posipalci za sladkor, čašice za jajca in garniture za jajca, posodice za zobotrebe, sponke za servijete itd. itd. Na vzunaj razpošilja se točno in vestno proti poštному povzetku. Na zahtevanje dopošilja se tudi razločeni cenik brezplačno. (142-23)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.